

УДК 008

Я. Прокопчук, В. Лобас к. філос. н., проф.

Університет Марії Складовської-Кюрі, м. Люблін (Польща)

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

ЧЕТВЕРТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ: СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ

Y. Prokopchuk, V. Lobas Ph.D, Assoc. Prof.

FOURTH INDUSTRIAL REVOLUTION: SOCIAL CONSEQUENCES

В 2016 р. на 46-ому Всесвітньому Економічному Форумі в Даввосі основною темою обговорення була Четверта промислова революція, яка може привести до глобальних змін в всіх сферах суспільного життя. Потрібно зазначити, що про «індустріальну революцію 4.0» говорять ще починаючи з 2011 р. (німецька «Хай-тег стратегія 2020»). З того часу дана тема тільки набирає розголосу. Мова йде про комплексні кіберфізичні системи, в яких ІТ-системи поєднані в одну мережу, що дозволяє їм на всіх стадіях виробничого процесу взаємодіяти та взаємоналаштовуватись. Планується, що людина повністю буде виключена з виробничого процесу, система сама буде приймати технічні рішення, виходячи з показів апаратури. Розвиток робототехніки, який може значно спростити та пришвидшити виробничий процес, в свою чергу, може також привести і до негативних соціальних наслідків. Економісти Е. Бріньольфссон та Е. Макфі звертають увагу на те, що нова революція поглибить соціальну нерівність. Мова йде про її потенціал зруйнувати ринки праці. За даними ВЕФ, вже до 2020 року роботи та нові технології залишать без роботи 5 мільйонів чоловік. Всього до цього часу пропаде необхідність в праці 7 мільйонів людей. Найбільше від цього постраждають офісні та адміністративні працівники – вже через найближчі 4 роки кількість робочих місць у цій сфері скоротиться на 4,7 мільйонів чоловік. Дослідження стосувалось Південно-Східної Азії, країн Персидської затоки, деяких держав Західної Європи (в тому числі і Великобританії, Німеччини, США, Франції), а також Індії, Китаю та Японії. Найбільше виграють від четвертої революції ті, хто забезпечує інтелектуальний та фізичний капітал: винахідники, акціонери та інвестори. За оцінкою маркетингової компанії Gartner, вже до 2020 року додатковий дохід компаній пов'язаних з ІТ-технологіями буде більшим за 300 млрд. доларів. Робітники та представники середнього класу ж з острахом дивляться в майбутнє...

Основними доповідачами (К. Шваб, Дж. Байден та Й. Шнайдер-Амманн) визначені головні виклики, що стоять перед світом: бізнесу необхідно буде постійно вводити інновації, причому в таких темпах, що це змінить саму модель ведення бізнесу. Така трансформація буде вимагати зміни державних інституцій, адаптація яких до нових умов повинна не відставати від комерційного сектору. Підкресливали важливість збереження і просування свободи для економічного розвитку. Тут Дж. Байден наводить девіз засновника Apple С. Джобса: «Думай по-іншому». «Без свободи думати по-іншому не вдасться», — робить висновок Дж. Байден. Спікери наголошували на тому, що необхідно докладати всіх зусиль, щоб максимально збільшити інвестиції в освіту. У цій площині знаходяться відповіді як на питання, пов'язані з адаптацією та розвитком середнього класу, так і вирішення проблем трансформації ринку праці. Не обійшли увагою і питання збереження душі та людяності, гуманності. Зміни, які несуть нові технології, трансформують не тільки світ навколо нас, а і нас самих. Людство повинне бути готове до цього виклику.

Література

за матеріалами 46-го Міжнародного економічного форуму в Давосі